የታይሮይድ ሆርሞን መዛባት እርግዝና ላይ ያለው ተጽእኖ

ጤና ይስጥልኝ። ዶ/ር መላኩ ታዬ ነኝ። በዚህ ጽሁፍ የታይሮይድ ሆርሞን መዛባት እርግዝና ላይ ስላለው ተጽእኖ እናነሳለን።

አንገት ፊት ለፊት ላይ የሚገኘው የታይሮይድ እጢ የሚያመነጫቸው ሆርሞኖች ለአጠቃላይ ጤንነት በተለይም ለጤናማ እርግዝና ወሳኝ ሚና ይጫወታል። የታይሮይድ ሆርሞን ማነስ (ሃይፖታይሮዲዝም)ም ሆነ የታይሮይድ ሆርሞን መብዛት (ሃይፐርታይሮዲዝም) ለመሃንነት ሊዳርጉ ይችላሉ። በእርግዝና ጤና ላይም ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ ሊያሳድሩ ይችላሉ።

ሃይፖታይሮዲዝም መሃንነትን ሊያስከትል ይችላል። ሆርሞኑ በትክክል ሳይታከም እርግዝና ከተከሰተም በርካታ የእርግዝና ችግሮችን የመጋለጥ እድልን ይጨምራል። ለአብነትም፤

- ውርጃ፡ በተለይም በእርግዝና መጀመሪያዎች ሶስት ወራት ውስጥ ውርጃ ያመጣል። የጽንሱ የአካልና አእምሮ እድገት ይጎዳልል።

- ያለቀኑ መወለድ፡- ሃይፖታይሮዲዝም ጽንሱ 9 ወር ሳይሞላው ካለጊዜው የመውለድ እድልን ይጨምራል።

- ከፍተኛ የእርግዝና ጊዜ የደም ግፊት መጨመር (pre-eclampsia) እና ስኳር ህመም ያስከትላል።

- በህፃኑ አእምሮ እድገት ላይ ተጽእኖ ያደርጋል። የሚወለደው ልጅ IQ ዝቅ እንዲል ሊያደርግ ይችላል።

የታይሮይድ ሆርሞን መብዛትም (ሃይፐርታይሮዲዝም) እንዲሁ የራሱ ችግሮች አሉት። የእርግዝና ጤና ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ሊያሳድር ይችላል። ልክ እንደ ሃይፖታይሮዲዝም ያልታከመ ሃይፐርታይሮዲዝም ከመሃንንነት እስከ ውርጃ ሊያመጣ ይችላል። በእናትዬዋ ላይ ከሚያስከትላቸው የጤና ችግሮች መካከል ከእርግዝና ጋር በተያያዙ የደም ግፊት፣ የልብ ምት ችግሮች እና ሌሎች ከባድ ችግሮች የመጋለጥ እድሏን ይጨምራል።

ያልታከመ የታይሮይድ ሆርሞን ማነስም ሆነ መብዛት እንዲህ ጣጣ ካለው እንዴት አስቀድመን እንከላከለው?

ለአብኛዎቹ ሴቶች ቅድመ እርግዝና የታይሮይድ ምርመራ ማድረግ ይመከራል። ይህም አስፈላጊ ህክምና ከእርግዝና ከመከሰቱ በፊት በትክክል እንዲታከም ያስችላል። ለእናትም ለህፃኑም ጤንነት አስተማማኝ የሆርሞን መጠን ከሆኑ በኋላ እርግዝና ቢመጣ ይሻላል።

ከእርግዝና በፊትም ሆነ በእርግዝና ጊዜ እንዲሁም ድህረ ወሊድ ስለታይሮይድ ጤንነትዎ የሚያሳስብዎት ነገር ካለ የሆርሞን ሃኪም ከሆኑት ዶ/ር መላኩ ታዬ ጋር በጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ወይም በትርፍ ጊዜ በሚሰሩባቸው የግል ሆስፒታሎች ይመካከሩ።

Dhiibbaa madaallii dhabuun hormoonii taayirooyidii ulfa irratti qabu

Fayyaan isiniif haa ta'u. Ani Dr. Melaku Taayyee dha. Barreeffama kana keessatti madaallii dhabuun hormoonii taayirooyidii ulfa irratti dhiibbaa akkamii akka qabu ilaalla.

Hormooniin taayirooyidiitiin uumamu, kan fuula duraa mormaa irratti argamu, fayyaa waliigalaa keessatti, keessumaa ulfa fayya qabeessa ta'e keessatti gahee guddaa qaba. Dhibee taayirooyidii gadi aanaa(Hypothyroidism) fi taayirooyidii olka'uun(Hyperthyroidism) lamaan isaanii dhala dhabuu fiduu danda'u. Fayyaa ulfaa irrattis dhiibbaa guddaa geessisuu danda'u.

Dhibeen taayirooyidii gadi bu'uun dhala dhabuu fiduu danda'a. Ulfi tokko wal'aansa hormoonii sirrii ta'e malee yoo uumame carraa rakkoolee ulfaa hedduu ni dabala. Fakkeenyaaf:

- Ulfa baasuu: Keessattuu ji'oota sadan jalqabaa ulfaa keessatti ulfa baasuu fida. Guddinni qaamaa fi sammuu daa'ima gadameessa keessa jiru ni miidhama.
- Yeroo malee da'uu: Haayipootaayirooyidii carraa da'umsa yeroo malee daa'imni gadameessa keessa jiru osoo ji'a 9 hin guutin ni dabala.
- Ol ka'aan dhiibbaa dhiigaa yeroo ulfaa (pre-eclampsia) fi dhukkuba sukkaaraa fiduu danda'a.
- Guddina sammuu daa'imaa irratti dhiibbaa qaba. Mucaan akka dhalatu IQ gadi aanaa akka qabaatu gochuu danda'a.

Hormooniin taayirooyidii garmalee baay'achuunis (hyperthyroidism) rakkoo mataa isaa qaba. Fayyaa ulfaa irratti dhiibbaa hamaa geessisuu danda'a. Akkuma dhibee taayirooyidii gadi aanaa, taayirooyidiin olka'aa hin yaalamne dhala dhabuu irraa kaasee hanga ulfa baasuutti waan hunda fiduu danda'a. Balaa fayyaa haadha kanaaf dhufu keessaa carraan dhiibbaa dhiigaa ulfaan walqabatee dhufu, rakkoo dha'annaa onnee fi rakkoolee ciccimoo biroo dabaluudha.

የእርስዎን የታይሮይድ ጤንነት እንዴት መጠበቅ እንዳለብን በጥልቀት ስለምንማማር የሆርሞን ስፔሻሊስት ሃኪም መላኩን በwww.melakutaye.com, በቲክቶክና ቴሌግራም @hakimmelaku ይከታተሉን።

ይህ መረጃ ጠቃሚ ሆኖ ካገኙት እባክዎን ላይክና ሼር ያድርጉ። በቀጣይ የጤና መረጃ እስክንገናኝ ጤና ይስጥልን።

Hanqinni ykn garmalee hormoonii taayirooyidii hin yaalamne rakkoo akkasii yoo ta’e, akkamitti dursinee ittisuu dandeenya?

Dubartoota ulfaatif qorannoon taayirooyidii ulfa duraa gochuun ni gorfama. Kunis ulfi osoo hin uumamin dura yaaliin barbaachisaan akka kennamu taasisa. Fayyaa haadhaa fi daa'imaaf,erga hammi hormoonii sirrii ta'ee booda ulfaa'uu wayya.

Ulfa dura, yeroo ulfaa ykn erga da'umsa booda waa’ee fayyaa taayirooyidii keessanii yaaddoo yoo qabaattan, Hospitaala Tikur Anbessa ykn hospitaalota dhuunfaa hojjettan keessatti hakiima hormoonii Dr. Melaku Taye mariisisaa.

Akkaataa fayyaa taayirooyidii keessan itti kunuunsinu caalaatti bakka itti barannu www.melakutaye.com , tiktok fi telegram @hakimmelaku irratti nu hordofaa.

Odeeffannoon kun yoo isin fayyadu ta'e like fi share godhaa. Hanga odeeffannoo fayyaa itti aanu waliin wal arginutti fayyaan isiniif haa ta'u.